

Pilar 3 – Offentliggjøring av informasjon om kapital og risikoforhold

31. desember 2023 BJUGN SPAREBANK

INNHOLDSFORTEGNELSE

1.	Innledning og formål med dokumentet	2
2.	Konsolidering	2
3.	Kapitalkrav	2
3.1	Ansvarlig kapital og kapitalkrav	2
3.2	Bufferkrav	4
3.3	Uvektet kjernekapitalandel	4
4.	Kreditrisiko og motpartsrisiko	5
4.1	Definisjon misligholdte engasjement:	5
4.2	Metode for beregning av nedskrivninger	6
4.3	Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder	6
4.4	Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid	7
4.5	Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier	8
4.6	Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier	8
4.7	Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål	9
4.8	Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav	9
4.9	Sikkerhetsstilte eiendeler	10
4.10	Motpartsrisiko knyttet til derivater	10
5.	Egenkapitalposisjoner	10
6.	Renterisiko	11
7.	Styring og kontroll av risiko	11
7.1	Kreditrisiko	12
7.2	Likviditetsrisiko	12
7.3	Markedsrisiko	13
7.4	Operasjonell risiko	13
7.5	ICAAP og kapitalkrav	13

1. INNLEDNING OG FORMÅL MED DOKUMENTET

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter åttende del av kapitalkravsforordningen (CRR (EU) 2013/575), jf. Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV del XI. Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2023 med mindre annet fremgår.

Banken benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Dette innebærer at det brukes standardiserte myndighetsbestemte risikovekter ved beregning av kapitalkravet. For beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år. Banken har ikke handelsportefølje og beregner derfor ikke kapitalkrav for markedsrisiko.

2. KONSOLIDERING

Tabellen nedenfor gir en oversikt over selskap hvor investeringen er fratrukket i ansvarlig kapital og selskap i konsernet som ikke er konsolidert og hvor investeringen ikke er fratrukket i ansvarlig kapital:

Selskaper hvor investeringen er fratrukket i ansvarlig kapital						
Navn	Ant. aksjer	Bokført verdi	Eierandel	Stemmerett	Kontor	Type virksomhet
Eika VBB AS	1.298	6.526	0,8 %	0,8 %	Oslo	Eie aksjer i Vipps
Selskaper som ikke er konsolidert og hvor investeringen heller ikke er fratrukket i ansvarlig kapital						
Navn	Ant. aksjer	Bokført verdi	Eierandel	Stemmerett	Kontor	Type virksomhet
Torra AS	2.500	5.385	100 %	100 %	Ørland	Næringsutvikling

Ingen av disse selskapene er konsolidert hverken regnskapsmessig eller kapitaldekningsmessig. For Torra AS er egenkapitalmetoden benyttet. Bokført verdi av aksjene i bankens balanse tilsvarer selskapets bokførte egenkapital pr. 31.12.2023.

Fra og med 01.01.2018 ble banken konsolidert med Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS kapitaldekningsmessig, men ikke regnskapsmessig. Konsolideringen skjer i forhold til bankens eierandel som pr. 31.12.2023 er 0,79 % i Eika Gruppen AS og 0,32 % i Eika Boligkreditt AS.

3. KAPITALKRAV

3.1 Ansvarlig kapital og kapitalkrav

Hele bankens ansvarlige kapital er opptjent egenkapital. Tabellen på neste side viser ansvarlig kapital og beregningsgrunnlag både for banken og konsolidert med Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS.

NOTE 4 - Kapitaldekning

Tall i tusen kroner	Morbank		Konsolidert kapitaldekning inkl. andel samarb.gruppe	
	2023	2022	2023	2022
Opptjent egenkapital	489.300	454.500	457.616	437.435
Overkursfond	0	0	23.470	21.880
Utjevningfond	0	0		0
Annen egenkapital	2.885	770	59.746	49.933
Egenkapitalbevis	0	0	4.767	4.270
Gavefond	3.405	3.428		3.428
Fond for urealiserte gevinster	56.809	48.632		
Sum egenkapital	552.399	507.329	545.598	516.947
Immaterielle eiendeler		0	-222	-260
Fradrag for forsvarlig verdsetting	-483	-492	-538	-600
Fradrag i ren kjernekapital	-33.896	-30.443	-8.886	-8.108
Fradrag Vipps	-6.526	-5.852		
Utsatt skattefordel				
Ren kjernekapital	511.494	470.542	535.952	507.979
Fondsobligasjoner	0	0	2.630	2.797
Fradrag i kjernekapital	0	0	0	0
Sum kjernekapital	511.494	470.542	538.582	510.775
Tilleggskapital - ansvarlig lån	0	0	3.544	3.333
Fradrag i tilleggskapitalkapital	0	0	0	0
Netto ansvarlig kapital	511.494	470.542	542.127	514.109
Eksponeringskategori (vektet verdi)				
Stater				
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	4.423	3.407	9.459	9.722
Offentlige eide foretak		0		-
Institusjoner	2.587	2.800	7.765	10.447
Foretak	116.292	166.860	119.774	172.023
Massemarked		0	19.161	17.839
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	1.167.895	1.090.365	1.276.205	1.184.649
Forfalte engasjementer	33.059	19.528	34.144	20.198
Høyrisiko-engasjementer	12.703	38.518	12.703	38.518
Obligasjoner med fortrinnsrett	20.057	20.036	22.930	22.705
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	8.774	1.196	8.774	1.196
Andeler i verdipapirfond	19.971	44.411	20.633	45.091
Egenkapitalposisjoner	67.452	62.438	67.552	76.643
Øvrige engasjement	77.597	110.376	80.798	113.122
CVA-tillegg			4.044	4.164
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	1.530.810	1.559.936	1.683.941	1.716.317
Beregningsgrunnlag fra operasjonell risiko	187.761	174.564	194.970	181.250
Kapitalkrav med utgangspunkt i faste kostnader			1.745	2.051
Sum beregningsgrunnlag	1.718.571	1.734.499	1.880.656	1.899.618
Kapitaldekning i %	29,76 %	27,13 %	28,83 %	27,06 %
Kjernekapitaldekning	29,76 %	27,13 %	28,64 %	26,89 %
Ren kjernekapitaldekning i %	29,76 %	27,13 %	28,50 %	26,74 %
Uvektet kjernekapitalandel i %	13,93 %	13,28 %	13,17 %	12,89 %

Banken har blitt underlagt et Pilar 2-krav fra Finanstilsynet på 3,0 % fra 2017. I mars 2023 fikk banken endret dette til 2,30 % (hvorav 1,29% i ren kjernekapital og 1,73% i kjernekapital). I bankens ICAAP-beregninger pr. 31.12.2023 er Pilar 2-tillegget beregnet til 2,1 %. Banken har et kapitalmål på 16,3 % i ren kjernekapitaldekning og 20,8 % i kapitaldekning.

3.2 Bufferkrav

Banken har per 31.12.2023 følgende krav til ren kjernekapital:

Bufferkrav	2023	2022
Bevaringsbuffer (2,50 %)	42.964	43.362
Motsyklisk buffer (2,50 %) *	42.964	34.690
Systemrisikobuffer (4,50 %) **	77.336	52.035
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	163.264	130.087
Minimumskrav til ren kjernekapital (4,50 %)	77.336	78.052
Pilar 2 - krav (2,30%)	39.527	52.035
Sum krav til ren kjernekapital	280.127	260.174
* 2,00 % pr. 31.12.2022	** 3,00 % pr. 31.12.2022	

Banken har 511 millioner kroner i ren kjernekapital tilgjengelig til å dekke det kombinerte kapitalbufferkravet pr. 31.12.2023, noe som er 231 millioner kroner over kravet. Pr. 31.12.2022 var ren kjernekapital 210 millioner kroner over kravet.

3.3 Uvektet kjernekapitalandel

Uvektet kjernekapitalandel regnes ut fra beregnet kjernekapital, med og uten overgangsordninger, delt på engasjementsbeløp for balanseførte og ikke balanseførte poster og engasjementsbeløp for derivater og gjenkjøpsavtaler som ikke er balanseført. Ikke balanseførte poster blir justert for konverteringsfaktorer (iht i CRR artikkel 429, nr 10).

Uvektet kjernekapitalandel	2023	2022
Derivater: Fremtidig eksponering ved bruk av markedsverdimetoden	0	0
Poster utenom balansen med 10 % konverteringsfaktor (standardmet	0	0
Poster utenom balansen med 20 % konverteringsfaktor (standardmet	13.515	11.496
Poster utenom balansen med 50 % konverteringsfaktor (standardmet	71.460	70.772
Poster utenom balansen med 100 % konverteringsfaktor (standardm	5.000	12.460
Øvrige eiendeler	3.581.840	3.483.318
(-) Regulatoriske justeringer i kjernekapital		-33.476
(-) Regulatoriske justeringer i kjernekapital etter overgangsregler		-33.476
Totalt eksponeringsbeløp	3.671.815	3.544.569
Totalt eksponeringsbeløp etter overgangsregler	3.671.815	3.544.569
Kapital		
Kjernekapital	511.494	470.542
Kjernekapital etter overgangsregler	511.494	470.542
Uvektet kjernekapitalandel		
Uvektet kjernekapitalandel	13,93 %	13,28 %
Uvektet kjernekapitalandel etter overgangsregler	13,93 %	13,28 %

4. KREDITTRISIKO OG MOTPARTSRISIKO

4.1 Definisjon misligholdte engasjement:

Mislighold foreligger når kunden ikke har betalt forfalt termin innen 90 dager etter forfall eller når overtrekk på rammekreditt ikke er inndekket innen 90 dager etter at rammekreditten ble overtrukket.

Et engasjement anses å være tapsutsatt, selv om det ikke er misligholdt, når kundens økonomiske situasjon innebærer en sannsynlighet for at en allerede oppstått hendelse vil føre til et tap på et senere tidspunkt.

Finansforetakslovens § 13-14 sier at «Bankens avsetninger til dekning av tap skal på kort og lang sikt være forsvarlige, ut fra den samlede risiko for tap som må antas å knytte seg til bankens engasjementer. Banken skal ha retningslinjer for vurdering av behovet for avsetninger til dekning av tap på engasjementer som er misligholdt eller for øvrig antas å være tapsutsatte og av andre tap som følge av risiko som kan knytte seg til porteføljer av engasjementer til enhver tid.». Bjugn Sparebank har utarbeidet egne retningslinjer for nedskrivninger på utlån og garantier.

4.2 Metode for beregning av nedskrivninger

For engasjement i steg 1 og steg 2 er det i Eika Alliansen utviklet en modell som beregner nedskrivningsbehov per engasjement. Dette inkluderer utlån og benyttede og ubenyttede kredittrammer og garantier.

STEG 1

Ved førstegangs opprettelse av et engasjement, plasseres engasjementet i steg 1. Engasjementet forblir i steg 1, med mindre det ikke skjer en vesentlig økning i kredittrisikoen siden første gangs innregning. For alle engasjement i steg 1, skal det gjøres en modellberegnet tapsavsetning tilsvarende 12-måneders forventet tap.

STEG 2

Dersom kredittrisikoen for et engasjement eller gruppe av engasjement er ansett å ha økt vesentlig siden første gangs innregning, skal engasjementet plasseres i steg 2. Banken skal benytte modellen utviklet i Eika Alliansen som plasserer engasjement i steg 2 dersom risikoen er økt vesentlig. Modellen vil også plassere forbearance-markerte (markert for betalingslettelser) engasjement og engasjement med 30 dagers mislighold i steg 2.

For alle engasjement i steg 2 skal det gjøres en modellberegnet nedskrivning tilsvarende hele den forventede levetiden til engasjementet.

STEG 3

Engasjementer med objektive bevis på verdifall skal i henhold til IFRS 9 nedskrives i steg 3. Nedskrivninger i steg 3 skal manuelt beregnes av banken. Beregningen gjøres i en egen beregningsmodell i programmet «Loan Process». Objektive bevis på at et engasjement har verdifall inkluderer observerbare data banken har kjennskap til om følgende tapshendelser (ikke uttømmende):

- vesentlige finansielle problemer hos debitor som fører til kontraktsbrudd
- 90-dagers betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd, skal medføre klassifisering til steg 3, men vil i mange tilfeller ikke medføre verdifall.
- innvilgelse av betalingslettelser som skyldes debitors finansielle problemer og som ellers ikke ville ha blitt gitt
- en situasjon der det anses som sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandling, annen finansiell restrukturering eller at debitors bo blir tatt under konkursbehandling.

Nedskrivninger i steg 3 beregnes i Loan Process, hvor tap på engasjementer skal beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer, neddiskontert med effektiv rente. Det skal utarbeides tre scenarier (positivt, negativt og normalt), hvoretter scenariene skal sannsynlighetsvektes etter bankens skjønn for best å reflektere fremtidige kontantstrømmer fra engasjementet. Med estimerte fremtidige kontantstrømmer menes kontraktsfestede renter og avdrag redusert med kredittap som er forårsaket av inntrufne tapshendelser. Eventuell overtakelse og salg av tilhørende sikkerheter skal inkluderes, med fradrag for utgifter til overtakelse og salg av sikkerhetene.

4.3 Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp etter steg 3 nedskrivninger fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder.

Engasjementer ¹ fordelt på engasjementstyper, geografiske områder og typer av motparter (beløp i tusen kroner)				
Type motpart	Utlån og fordringer	Ubenyttede rammer	Garantier	Sum
Offentlig forvaltning	-	-	-	-
Lønnstakere o.l.	2.513.523	140.712	525	2.654.760
Utlandet	3.976	-	-	3.976
<i>Næringssektor fordelt:</i>				
Jordbruk, skogbruk, fiske	72.293	5.997	-	78.290
Industriproduksjon	47.107	2.200	410	49.717
Bygg og anlegg	46.483	8.399	4.919	59.801
Varehandel, hotell/restaurant	31.922	3.412	1.361	36.695
Transport, lagring	14.915	4.000	7.251	26.166
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	254.958	1.835	-	256.793
Sosial og privat tjenesteyting	18.158	2.946	1.929	23.033
Sentralbank	-	-	-	-
Kredittinstitusjoner	-	-	-	-
Sum	3.003.335	169.501	16.395	3.189.231
Ørland kommune	1.370.750	144.350	11.314	1.526.414
Resten av Trøndelag	572.712	11.280	4.556	588.548
Resten av Norge	1.055.897	13.871	525	1.070.293
Utlandet	3.976	-	-	3.976
Gjennomsnitt²	2.962.887	169.228	16.436	3.148.550

¹ Fratrukket nedskrivninger i steg 3

² Gjennomsnitt av inngående og utgående balanse siste år

4.4 Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid

Matrisen viser beløp for ulike engasjementstyper fordelt på løpetid.

Engasjementer ¹ fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid (beløp i tusen kroner)							
Engasjementstyper	Inntil 1 måned	1–3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Sum
Utlån og fordringer	59.553	1.361	14.223	44.472	2.883.726	-	3.003.335
Ubenyttede rammer	-	-	12.418	-	157.083	-	169.501
Garantier	-	-	-	13.085	3.310	-	16.395
Sum	59.553	1.361	26.641	57.557	3.044.119	-	3.189.231

¹ Fratrukket nedskrivninger i steg 3

Flexilån (boligkreditter) er tatt med under kolonnen «Over 5 år» både når det gjelder utlån og ubenyttede rammer. Løyvegarantier er også tatt med i kolonnen «Over 5 år».

4.5 Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier

Matrisen viser misligholdte utlån og steg 3 nedskrivninger på utlån samt avsetninger på garantier fordelt på typer av motparter og geografiske områder.

Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier (beløp i tusen kroner)						
Type motpart	Misligholdte eng. over 90 dager	Andre kredittforr. engasjement	Samlede nedskrivninger ¹	Resultatførte nedskrivninger ¹	Garantier med avsetning ²	Avsetninger på garantier
Offentlig forvaltning	-	-	-	-	-	-
Lønnstakere o.l.	25.114	4.039	3.078	1.654	-	-
Utlandet	70	-	20	20	-	-
<i>Næringssektor fordelt:</i>						
Jordbruk, skogbruk, fiske	-	-	-	-	-	-
Industriproduksjon	-	-	-	-	-	-
Bygg og anlegg	15	-	5	4	-	-
Varehandel, hotell/restaurant	-	1.680	595	507	100	12
Transport, lagring	-	-	-	-	-	-
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	3.583	-	307	307	-	-
Sosial og privat tjenesteyting	238	-	16	16	-	-
Sum	29.020	5.719	4.021	2.508	100	12
Ørland kommune	6.382	5.719	1.786	1.198	100	12
Resten av Trøndelag	7.535	-	2.055	1.615	-	-
Resten av Norge	15.033	-	159	(325)	-	-
Utlandet	70	-	20	20	-	-
¹ Kun nedskrivninger i steg 3						
² Samlet garantibeløp der det er foretatt avsetning.						

4.6 Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier

Note 11 i bankens årsregnskap for 2023, viser endringer i tapsavsetninger og bevegelser mellom de ulike stegene for tapsnedskrivning. Matrisen nedenfor viser hvordan bankens tapskostnad for 2023 fremkommer.

Årets nedskrivninger og gjenvinning på tidligere års nedskrivninger (beløp i tusen kroner)	Utlån	Garantier og ubenyttede kreditter
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån	-4.488	
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på garantier	-	20
Periodens endring i gruppeavsetninger	-	-
Periodens endring i forventet tap (steg 1 og 2)	-1.742	-77
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	7.013	-
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	102	-
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-120	-
Periodens tapkostnader	765	-57

4.7 Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål

Etter standardmetoden vil kapitalkravet kunne avhenge av motpartens offisielle rating. Offisiell rating vil i liten grad være aktuelt for bankens lånekunder, men kan være aktuelt for utstedere av verdipapirer banken plasserer i. I så fall er det rating fra Standard & Poor's, Moody's og/eller Fitch som er aktuelle. Banken har pr. rapporteringstidspunktet ingen engasjementer hvor ratingen påvirker kapitaldekningen.

4.8 Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp før og etter at det er tatt hensyn til sikkerheter samt engasjementsbeløp som er fratrukket den ansvarlige kapitalen.

Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelsen av kapitalkrav (beløp i tusen kroner)						
Engasjementskategorier	Engasjementsbeløp før sikkerheter	Engasjementsbeløp etter sikkerheter	Fratrukket den ansvarlige kapitalen	Benyttede ratingbyråer	Andel sikret med pant ¹	Andel sikret med garantier ¹
Stater og sentralbanker	49.908	49.908	-		0,0 %	0,0 %
Lokale og regionale myndigheter	90.816	90.816	-		0,0 %	0,0 %
Offentlige foretak	-	-	-		0,0 %	0,0 %
Multilaterale utviklingsbanker	5.148	5.148	-		0,0 %	0,0 %
Internasjonale organisasjoner	-	-	-		0,0 %	0,0 %
Institusjoner	13.016	13.016	-		0,0 %	0,0 %
Foretak	168.583	167.796	-		0,0 %	0,0 %
Massemarkedsengasjementer	-	-	-		0,0 %	0,0 %
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	2.953.125	2.948.646	-		0,0 %	0,0 %
Forfalte engasjementer	34.739	30.717	-		0,0 %	0,0 %
Høyrisiko-engasjementer	8.539	8.469	-		0,0 %	0,0 %
Obligasjoner med fortrinnsrett	200.573	200.573	-		0,0 %	0,0 %
Fordring på inst. og foretak med korts. rating	43.870	43.870	-		0,0 %	0,0 %
Andeler i verdipapirfond	71.193	71.193	-		0,0 %	0,0 %
Egenkapitalposisjoner	59.374	59.374	40.905		0,0 %	0,0 %
Øvrige engasjementer	108.077	107.810	-		1,4 %	0,0 %
Sum	3.806.961	3.797.336	40.905	-		

¹ Her tas kun hensyn til garantier og pant som har betydning for beregning av kapitalkrav. Andel regnet av engasjementsbeløp før sikkerheter.

Hovedtyper av pant som benyttes for kapitaldekningsformål er pant i bolig og fritidseiendom. Garantier har i liten grad betydning for kapitaldekningen. I noen tilfeller benyttes garantier fra banker eller regionale myndigheter. Banken benytter ikke kredittderivater.

Det tas ikke hensyn til motregningsadgang ved beregning av kapitalkrav. Verdivurdering av sikkerheter tar utgangspunkt i sikkerhetens markedsverdi. Når det gjelder sikkerhetsobjekter, skal verdien dokumenteres.

Verdivurdering av boligeiendommer oppdateres ved vesentlige endringer i markedet, og minst hvert tredje år.

Det tas hensyn til konsentrasjonsrisiko i bankens ICAAP, likevel slik at konsentrasjonsrisiko som følge av konsentrasjon av typer av sikkerheter ikke eksplisitt tilordnes kapitalbehov.

4.9 Sikkerhetsstilte eiendeler

Tabellen viser bankens finansielle eiendeler som kan stilles som sikkerhet for lån i sentralbanken. Pr. 31.12.2023 er ingen eiendeler stillet som sikkerhet.

Pantsatte og ikke-pantsatte eiendeler	Balansført verdi av ikke-sikkerhetsstilte eiendeler			Virkelig verdi av ikke-sikkerhetsstilte eiendeler	
		herav: utstedt av andre i konsernet	herav: godkjent som pant i sentralbanken		herav: godkjent som pant i sentralbanken
Eiendeler					
Rentebærende verdipapirer	384.110	-	246.688	384.110	246.688
herav: Covered bonds (inkl. OMF)	200.573	-	200.573	200.573	200.573
herav: sikrede verdipapirer (ABS)	-	-	-	-	-
herav: utstedt av offentlig forvaltning	75.192	-	30.174	75.492	30.174
herav: utstedt av finansielle foretak	108.226	-	15.941	108.226	15.941
herav: utstedt av ikke-finansielle foretak	119	-	-	119	-
Sum	384.110	-	246.688	384.410	246.688

4.10 Motpartsrisiko knyttet til derivater

Bjugn Sparebank har ingen derivater pr. 31.12.2023.

5. EGENKAPITALPOSISJONER

Aksjer, andeler og egenkapitalbevis deles inn i 3 grupper, handelsportefølje, andre omløpsmidler og anleggsmidler. Bjugn Sparebank har ingen handelsportefølje. Omløpsporteføljen består utelukkende av rentefond. For rentefond vises til punkt 4.9. Anleggsporføljen er delt i strategiske aksjer og andre anleggsmidler. For de strategiske aksjene føres endringer i markedsverdien over «utvidet resultat» og mot «fond for urealiserte gevinster under egenkapitalen i balansen.

Bankens styre har vedtatt policy for markedsrisiko som regulerer rammer for ulike verdipapirer. Policyen ble siste gang revidert 28.05.2024.

Matrisen under viser egenkapitalposisjoner fordelt etter om de holdes for gevinstformål eller strategisk formål. Matrisen viser også type verdipapir og bokført verdi, virkelig verdi, realisert gevinst/tap siste år og hvor mye av dette som er medregnet i hhv kjernekapital og tilleggskapital.

Egenkapitalposisjoner ekskl. rentefond (beløp i tusen kroner)						
Beløp i tusen kroner	Bokført verdi	Virkelig verdi	Realisert gevinst/-tap i perioden	Urealisert gevinst/-tap	Herav medregnet i kjernekapital ¹	Herav medregnet i tilleggskapital ¹
Aksjer og andeler – gevinstformål						
– børsnoterte aksjer	-	-	-	-	-	-
– andre aksjer og andeler	8.082	8.082	60	2.305	-	-
Aksjer og andeler – strategisk formål						
– børsnoterte aksjer	-	-	-	-	-	-
– andre aksjer og andeler	91.213	91.213	-	-	-	-

¹ "Herav" sikter til urealiserte gevinster/tap

6. RENTERISIKO

Renterisiko (rentefølsomhet) oppstår i forbindelse med bankens utlåns- og innlånsvirksomhet og i tilknytning til aktiviteter i norske og internasjonale penge- og kapitalmarkeder. Renterisiko er et resultat av at rentebindingstiden for bankens eiendels- og gjeldsside ikke er sammenfallende.

Banken måler renterisikoen gjennom 6 ulike endringer (stress) i rentekurven.

Bankens ramme for renterisiko er satt til 3.000 kroner. De 6 stressene følger krav til verdiendring (EVE) i IRRBB-regelverket. Høyeste tap blant de 6 stressene er 1.878 kroner (se matrisen nedenfor). Bankens renterisiko vurderes som lav, og er godt innenfor den fastsatte rammen.

Renterisiko rapporteres av bankens leder for risk & compliance i den kvartalsvise risikorapporten til styret.

Effekt på EVE (uten neddiskontering)	
Parallellskift – Opp	-640.445
Parallellskift – Ned	640.445
Brattere kurve	-1.878.114
Slakere kurve	1.734.014
Korte renter opp	1.314.376
Korte renter ned	-1.314.376

7. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

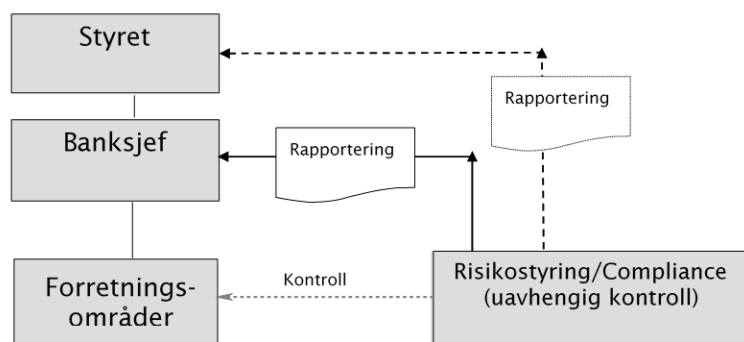
God risikostyring er en viktig forutsetning for at banken skal nå sine mål. Risikostyring er derfor sentralt i den daglige driften og i styrets arbeid.

Styret har det overordnede ansvaret for bankens risikostyring. Styret beslutter bankens risikoprofil og vedtar rammer og overordnede retningslinjer for risikostyringen. Styret overvåker administrasjonen og sikrer seg at retningslinjer blir fulgt og at eksponeringen holdes innenfor vedtatte rammer.

Adm. banksjef og ledere med ansvar for risikotagning har en utøvende rolle, og sørger for etterlevelse av de beslutninger styret har fattet.

Risikostyringsfunksjonen (Leder Risk & Compliance) kontrollerer etterlevelsen av styrets beslutninger og utarbeider rapporter til ledelsen og styret.

Rollefordelingen kan illustreres slik:

Policy for virksomhets- og risikostyring gir en overordnet beskrivelse av virksomhetsstyringen, herunder risikostyringen i banken. Dokumentet er forankret og vedtatt av bankens styre, og skal sees i sammenheng med bankens strategi og vedtekter.

I tillegg til policy for virksomhets- og risikostyring har banken egne policydokumenter for de viktigste risikoområder. Dette gjelder kreditt-, likviditets-, markeds- og operasjonell risiko. Banken har ikke etablert egne policydokumenter for risiko knyttet til strategiske beslutninger, forretningsmessige forhold og bankens omdømme. Disse risikoene er likevel hensyntatt ved vurdering av bankens kapitalbehov i ICAAP-prosessen.

7.1 Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for at banken påføres tap i forbindelse med kredittgivning på grunn av at kunde ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser. Dette er den risikoen som kan ha størst konsekvens, og er dermed den risikoen banken har mest fokus på. Sentrale forutsetninger for å redusere denne type risiko er god kredittvurdering samt at alle ansatte etterlever gode rutiner. Banken skal til enhver tid ha kontroll på kredittrisikoen, gjennom gode systemer og rutiner for kredittgivingen og oppfølging av engasjement.

7.2 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke skal kunne gjøre opp sine forpliktelser på forfall. Bankens innskuddskunder kan i praksis på kort varsel disponere sin innskuddskapital. Derimot vil bankens lånekunder ønske langsiktig finansiering og kredittrammer. På denne måten eksponeres banken for likviditetsrisiko.

Banken har interne måltall for likviditet, herunder likviditetsbuffer, trekkrettigheter, forfallsstruktur, innskuddsdekning, overføringsgrad til EBK, som løpende fremlegges for styret. Banken benytter Finanstilsynets modell for beregning av Liquidity Coverage Ratio (LCR), Net Stable Funding Ratio (NSFR). Det

er satt en minimumsramme for LCR og NSFR som ligger 10 % over offentlig krav. Banken benytter også stresstester og likviditetsprognoser i sin daglige likviditetsstyring.

Likviditetssituasjonen vurderes fortsatt som god for banken.

7.3 Markedsrisiko

Med markedsrisiko mener vi risikoen for tap forårsaket av endringer i markedsparametere som rente, valutakurser, aksje eller obligasjonspriser. Bankens policy for markedsrisiko fastsetter flere typer rammer for tillatte instrumenter samt rammer for renterisiko og valutarisiko. Disse er basert på vedtatt risikotoleranse og overordnet strategi for markedsrisikoområdet. Risikoen styres i tillegg gjennom etablerte rutiner og retningslinjer.

Bankens markedsrisiko skal være moderat.

7.4 Operasjonell risiko

Med operasjonell risiko mener vi risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Dette omfatter juridisk risiko, compliance risiko, belønnings-/insentivrisiko og omdømmerisiko.

Handtering av operasjonell risiko skjer i stor grad gjennom bankens vedtatte policyer, rutiner og retningslinjer. Rapportering av risikonivå og eventuelle avvik skjer gjennom bankens etablerte internkontrollrutiner.

7.5 ICAAP og kapitalkrav

ICAAP er bankens egen, interne prosess for å vurdere bankens kapitalbehov. Kapitalbehovsvurderingen skal være framoverskuende. Det innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til nåværende og framtidig risikoprofil. Et overordnet prinsipp for banken i denne prosessen er derfor at vi, i tillegg til å beregne kapitalbehovet ut fra gjeldende eksponering/rammer, også vurderer kapitalbehovet opp imot planlagt vekst og eventuelle besluttede strategiske endringer for banken.

Bankens metode for å beregne kapitalbehov tar utgangspunkt i minstekrav for kapitaldekning i henhold til kapitaldekningsregelverket for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko (pilar 1). I tillegg beregner banken internt kapitalbehov som går utover minstekravet basert på kvantitative og kvalitative risikoanalyser (pilar 2-tillegg).

Banken baserer primært årets ICAAP på tall pr siste årsskifte. Bankens administrasjon forbereder dokumentet, og styret gjennomfører diskusjoner i flere styremøter for å fastsette bankens kapitalbehov.

Banken benytter maler utarbeidet av Eika Gruppen som utgangspunkt for bankens risikostyring, herunder utarbeidelse av både grunnlaget for kapitalbehovsvurderingen og selve ICAAP-rapporten.